

č. 15339 Sb. n. s.). Že by jim žalobce nebyl dostal, žalovaná v dovolací odpovědi ani netvrdí a ze zjištění nižších soudů jest zřejmý opak. Tomu nasvědčuje zejména také dopis právního zástupce žalobce ze dne 21. září 1932. Jest tedy v souzeném sporu nezávažné pouze to, zda právě pojistník splnil tyto povinnosti. Námitka žalované, že pojistník nezaplatil první pojistnou prémii v době pojistné příhody a že již tím byla pojišťovna prosta povinnosti k plnění, jest pro posouzení věci v tomto směru bez významu, ježto žalovaná pojišťovna premii tu včas soudně uplatňovala, aniž se jí před pojistnou příhodou vzdala (čl. 10, odst. 3, posl. věta, všeob. poj. podmíněk), jak je zřejmé ze spisů okresního soudu v O. C IV 2724/31 a E V 2775/32.

Není důvodná též výtku žalované, že se žalobcův nárok na útraty exekuce E VI 1777/35 (správně E VI 1076/35) v částce 199 Kč 99 h neopírá ani o § 127 zák. č. 501/1917 ř. z., ani o § 10 zákona č. 162/1908 ř. z., jak vyplývá z předchozích úvah, neboť nejde tu o samostatný nárok a žalovaná odůvodňuje v podstatě tuto výtku zase jen poukazem na to, že pojistník pohledávku vůči ní neměl.

Čís. 16512.

Význam neplacení úroků hlavním dlužníkem pro otázku, zda byl věřitel liknavý (§ 1364 obč. zák.) ve vymáhání dluhu, byl-li věřitel podle úmluvy s hlavním dlužníkem oprávněn prohlásiti pro případ nevčasného placení úroků celou pohledávku ihned za splatnou.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1937, Rv II 199/36.)

Žalující Spořitelní a záloženský spolek ve V. poskytl Josefu Š., majiteli pily ve V., roku 1922 zápůjčky na tři dluhopisy v celkové částce 30.000 Kč. Při splatnosti uvedené zápůjčky roku 1926 ponechal mu žalobce poskytnutou zápůjčku na jeho požádání na další čtyři léta a rovněž roku 1930 poskytl žalující spolek Josefu Š. tutéž zápůjčku znovu na další čtyři léta, vystaviv vždy nový dlužní úpis, poslední ze dne 4. března 1930. Podpisem dlužního úpisu ze dne 4. března 1930 i dřívějšího dluhopisu z roku 1926 se žalovaný zavázal pro případ úplného nebo částečného nesplnění dlužníkem v dluhopise převzatých závazků, že jako rukojmí a plátce splní rukou společnou a nedílnou s dlužníkem jeho závazky. Proti žalobě, již se žalující spolek domáhal na žalovaném rukojmím a plátcí zaplacení 30.000 Kč s příslušenstvím, namítl žalovaný mimo jiné, že se přes to, že byla pohledávka žalujícího spolku proti hlavnímu dlužníku již dávno splatná, žalobce nedomáhal na hlavním dlužníku zaplacení dluhu, že touto liknavostí žalobce zavinil, že žalovaný pro majetkový stav hlavního dlužníka nemůže uplatniti úspěšně pohledávku proti němu a namítl proto k započtení vzájemnou pohledávku ve výši zažalovaného nároku. Soud první stolice uznal podle žaloby, neuznav k započtení namítanou vzájemnou pohledávku

po právu. O d v o l a c í s o u d j i uznal po právu a zamítl žalobu. D ů v o d y: Po právní stránce je prvý soud správného názoru, že žalovaný při uplatňování svého nároku na náhradu škody podle § 1364, poslední věta, obč. zák. má dokázati jen, že se dluh stal v určité době splatným a že věřitel jej na hlavním dlužníku nevymáhal, neboť i podle výkladu v Klangově Komentáři k § 1364 obč. zák. jest věřitel povinen pečovati a ničeho nezanedbat, aby dosáhl uspokojení od hlavního dlužníka, aby nemusil dokročiti na rukojmí (podle rozh. č. 7699 Sb. n. s. i na rukojmí a plátce). Tato věřitelova povinnost má v zápětí, že je věřitel rukojmímu odpověden, když rukojmí jest věřitelovou liknavostí zkrácen ve svém postižním nároku proti hlavnímu dlužníku. Věřitelova liknavost tu jest, když s vymáháním pohledávky váhá, a je bezvýznamné, zda zavinil takovouto liknavost, či nikoli. Váhavost se týká vymáhání pohledávky, když po splatnosti pohledávky neupomínal hned dlužníka a nežádal zaplacení od rukojmích. V souzené věci je členskou knížkou a výpisem z obchodních knih žalujícího spolku a podle výpovědi svědka Josefa Š. zjištěno, že v letech 1928 až 1929 hlavní dlužník Josef Š. nezaplatil dlužné úroky, nýbrž že je zaplatil až 29. června 1930, avšak ne celé, takže zůstal dlužen nedoplatek 312 Kč 50 h. Podle dlužního úpisu ze dne 4. března 1930 se v takovémto případě stane ihned splatnou celá ještě dlužná částka zápůjčky i s úroky. Nejpozději však musila splatnost nastati dne 31. prosince 1930, kdy hlavní dlužník opět nezaplatil splatné úroky a zůstal je dlužen celý rok 1931. Není tedy pochyby, že splatnost nastala a tím i povinnost žalujícího spolku plynoucí z § 1364, poslední věty, obč. zák. a z ustanovení §§ 21, lit. d), 32, 33 stanov, totiž nejen sledovati stále majetkové poměry dlužníků, ale i v případě nebezpečí a ohrožení zápůjčky ihned učiniti potřebné kroky. Proto si žalující spolek vyhradil také v dlužním úpisu ze dne 4. března 1930 jednak právo písemného vyzvání dlužníka kdykoliv k zaplacení do čtyř neděl po doručení vyzvání, jednak že nastane ihned splatnost celé zápůjčky, nebude-li dodržena splátka na jistinu nebo na úrocích (v souzeném případě tedy jen úroková splátka), jednak v případě zhoršení majetkových poměrů dlužníka právo výpovědi na čtyři neděle a dáti pohledávku knihovně zajistiti. Poněvadž spolek nepoužil ani jednoho z uvedených svých oprávnění, jest odůvodněn závěr, že nedbal svých povinností. Mimo to však má odvolací soud za dokázáno, že v druhé polovici roku 1930 a ještě roku 1931 byla pohledávka žalujícího spolku v celé částce dobytá proti hlavnímu dlužníkovi. Nehledíc na movité jmění nastalo další zadlužení nemovitého jeho majetku 15. května 1930 částkou 120.000 Kč, pak bylo vloženo další právo zástavní teprve 24. února 1932 pro pohledávku asi 10.000 Kč, 25. března 1932 bylo zaznamenáno právo zástavní pro 11.318 Kč 55 h, 23. června 1932 pro 1.597 Kč 30 h, 23. února 1933 pro 50.000 Kč a žalující spolek teprve 28. března 1933 zajistil svou pohledávku. Hodnota nemovitého majetku hlavního dlužníka Josefa Š. byla oceněna roku 1929 na 610.500 Kč, svědek Jan M. ocenil jeho zásoby v letech 1930 a 1931 na 400.000 Kč, podle zprávy vyrovnacího správce v srpnu 1932 byly nemovitosti se zásobami a zařízeními oceněny na 226.274 Kč 10 h a v dra-

žebním řízení 4. srpna 1933 na 344.435 Kč. Kdyby se tedy byl žalující spolek v druhé polovici 1930 nebo roku 1931 postaral o knihovní zajištění své pohledávky a kdyby byl vedl exekuci na pohledávky Josefa Š. a na jeho zásoby, byl by došel úplné úhrady. Z toho je zřejmé, že by byl žalující spolek při náležité bedlivosti dosáhl úplného uspokojení své pohledávky z majetku hlavního dlužníka a že žalovaný by nebyl přišel ke škodě. Žalující spolek však ani před vyrovnáním, ani po vyrovnacím řízení nedělal nic na záchranu své pohledávky, ač sám přihlásil úrokový nedoplatek ve výši 5.245 Kč 20 h nehledíc na zamýšlený postup pohledávky Josefa Š. 20.000 Kč. Pro úplnost se podotýká, že tvrzení žalujícího spolku, že nebylo o zaplacení úroků v letech 1928 a 1933 obav, poněvadž prý měl Josef Š. za obcí V. pohledávky a souhlasil, aby z výnosu těchto pohledávek bylo spolku zaplaceno, co je dlužen na úrocích, nic nemění na tom, že ve skutečnosti nebyly úroky včas zaplacený, a nebylo ani tvrzeno, že by byly úroky vyžádány od obce V. a že by byly pohledávky Š. za obcí spolku postoupeny, anebo jakým způsobem vůbec byly tyto pohledávky Š. zajištěny pro splatné úroky ze zápůjčky. Nemůže tudíž toto nedostatečné tvrzení nijak ospravedlnit liknavost spolku.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce vytýká, že nebyl připuštěn důkaz o jeho tvrzení, že o zaplacení úroků v letech 1928 až 1933 nebylo obav, protože hlavní dlužník Josef Š. měl pohledávky za obcí V. za každoroční dodávky materiálu a práce a souhlasil s tím, aby bylo z výnosu jeho pohledávek žalujícímu družstvu splaceno, co byl dlužen na úrocích. Nezáleží však na tom, zda žalující družstvo mělo nebo mohlo mítí důvodné obavy o dobytost úroků, neboť při úrocích šlo celkem jen o poměrně malé částky. Význam neplacení úroků hlavním dlužníkem je docela jiný, totiž zda z této liknavosti hlavního dlužníka mohlo a mělo žalující družstvo usuzovati na to, že se majetkové poměry dlužníkovy zhoršovaly tou měrou, že by mohlo býti ohroženo vymáhání dlužné jistiny, a zda proto mělo podle příslušného ustanovení dlužního úpisu ze dne 4. března 1930 prohlásiti celou dlužnou sumu za splatnou. S toho hlediska nebylo třeba zjistiti, zda měl hlavní dlužník pohledávky za obcí dostačující k úhradě úroků a zda byl ochoten postoupiti ony pohledávky žalobci. Na rukojmím uplatňujícím nárok podle § 1364 obč. zák. jest, aby tvrdil a prokázal nedobytnost postižního nároku, zavinění věřitele podle § 1295 obč. zák. a příčinnou souvislost mezi tímto zaviněním a nedobytností postižního nároku (srov. rozh. č. 9313 Sb. n. s.). Nedobytnost postižního nároku jest mezi stranami nesporná. Zavinění žalujícího společenstva záleží v tom, že nepoužila příslušného ustanovení dlužního úpisu a že neprohlásilo celou zápůjčku za splatnou a co nejdříve ji nevymáhala, když podle zjištění odvolacího soudu hlavní dlužník, který již nápadně dlouho prodléval s placením úroků za rok 1929, neplatil úroky za druhé pololetí 1930 počátkem roku 1931. Podle zjištění odvolacího

soudu, učiněného na základě výpovědi svědka Jana M., měly Š-ovy zásoby dříví ještě roku 1931 hodnotu 400.000 Kč. Jeho nemovitý majetek byl tehdy zatížen podle výpisu z pozemkové knihy pohledávkou jeho manželky 20.000 Kč, Č. banky 110.000 Kč a Spořitelny města S. 120.000 Kč. I kdyby byla v částce svědkem M. uvedené snad zahrnuta i cena nemovitosti dlužníkovy, stačila tato hodnota tehdy jistě k úhradě všech dluhů v celkové částce 280.000 Kč, čítaje v to pohledávky žalujícího družstva, při čemž jest zdůrazniti, že nebylo ani tvrzeno, že by v této době tu bylo ještě dalších dluhů knihovně nezajištěných. Je tedy schválně úsudek odvolacího soudu, že by žalující družstvo bylo dosáhlo úplné úhrady, kdyby bylo svou pohledávku vymáhalo žalobou a exekucí již roku 1931, k čemuž pro dlužníkovu liknavost s placením úroků a podle uvedeného ustanovení dlužního úpisu oprávněno a při péči předpokládané v § 1297 obč. zák. také povinné. Posoudil tedy odvolací soud sporný případ správně též po právní stránce.

Čís. 16513.

Na základě smíru uzavřeného ve sporu několika žalobců o zdržováním nároku podle zákona proti nekalé soutěži, který příslušel podle své povahy každému žalobci samostatně, takže každý z nich měl samostatný zájem a nárok, aby žalovaný nerozšiřoval závadné letáky, může každý z oprávněných vésti samostatně exekuci k uskutečnění svého nároku ze smíru.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1937, R I 1283/37.)

Vymáhající věřitelka firma Karel S. v P. navrhla, aby jí byla podle smíru ze dne 10. března 1932 povolena exekuce k vynucení nároku na zdržení se povinné firmy uživateli letáků a cirkulářů s tvrzením, že vyobrazená pancéřová pokladna s betonovou výplní byla autogenem vypálena a beton bezhlučně odstraněn. Soud první stolice vyhověl návrhu. Rekursní soud zamítl návrh. Důvody: Vymáhající věřitelka navrhla povolení exekuce podle smíru ze dne 10. března 1932 č. j. Ck X 30/31-6. Dotčený smír byl uzavřen mezi tehdy žalujícími firmami T., továrnou pokladen v P., Karel S., továrnou pokladen v P. (nyní vymáhající věřitelkou), a firmou K. M., továrnou pokladen v K., s jedné strany a žalovanou firmou s druhé strany. Řečeným smírem tehdy žalovaná (nyní povinná) se zavázala všem třem žalujícími firmám a mohou tedy ony jako celek podávati podle uvedeného smíru exekuční návrhy a nikoli jen jedna z nich. Nebyla tedy vymáhající věřitelka sama oprávněna k podání exekučního návrhu, o nějž jde, a již proto měl býti její návrh zamítnut.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Nezáleží na tom, že byl smír, jenž je tu exekučním titulem, uzavřen ve sporu zahájeném proti dlužníku žalobou podanou kromě vymáhající